

Kunnallisen sosiaalipolitiikan innovaatiopalkinto Ylistaron kunnalle

Ylistarossa on edistetty esimerkillisesti lasten ja lapsiperheiden hyvinvointia yli sektorirajojen, Huoltaja-säätiö perustelee kunnan lapsipoliittisen toimintamallin valintaa innovaatiopalkinnon saajaksi. Kunniainnalla palkittiin Vantaan Icehearts ry:n toimintamalli ja Sosiaali- ja terveysturvan keskusliiton Hyve-toiminta.

Eteläpohjalaisen Ylistaron sosiaalitoimi on edistänyt innovatiivisesti lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia yhdessä muiden heidän parissaan työskentelevien tahojen kanssa. Vakiintuneita toimintamuotoja ovat erityistä tukea tarvitsevien lapsiperheiden terapiaryhmät, kaikille ylistarolaisille vanhemmille tarkoitettujen vanhempainryhmät sekä perhetyö.

Kun lasten ja nuorten pulmiin puututaan ajoissa, ne eivät paisu ongelma-alueiksi. Näin ehkäistään muun muassa lastensuojelun tarvetta.

Huoltaja-säätiö palkitsee innovaatiopalkinnolla jo käytäntöön juurtuneen sosiaalialan uudistuksen, joka edistää kunnallisen sosiaalipolitiikan pitkäjänteistä kehittämistä. Innovaation pitää lisätä kuntalaisten tai sosiaalitoimen asiakkaiden hyvinvointia.

Innovaatiopalkinnosta päättänyttä raatia johti Rauman sosiaalijohtaja **Alpo Komminaho**. Raatiin kuuluivat Huoltaja-säätiön isännistöstä Itä-Suomen läänin sosiaali- ja terveysturva **Elli Aaltonen**, Kuopion yli-

opiston sosiaalityön professori **Vuokko Niiranen** ja Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentian kehittämispäällikkö **Tero Ristimäki**.

Palkinto on 10 000 euroa. Se jaettiin ensimmäisen kerran 30. marraskuuta 2005. Vastaisuudessa se julistetaan haettavaksi vuosittain.

Enemmän kuin hyvä harrastus

Kunniainnalla palkittu Icehearts on sosiaalinen urheiluseura. Se järjestää liikuntaa niille lapsille, joilla ei olisi muuten mahdollisuuksia ohjattuun harrastukseen.

Ryhmien vetäjät, kasvattajat, ovat kasvatus- tai sosiaalialan koulutuksen saaneita. He sitoutuvat 12 vuodeksi vetämään lasten urheiluharjoituksia ja tukemaan heitä muutenkin. Lasten kasvua ja kehitystä tuetaan ja seurataan kuudesta ikävuodesta täysi-ikäisyyteen.

Lapsen lisäksi urheiluseurasta saa tukea myös lapsen perhe. Maahanmuuttajaperheen avuksi on vaikkapa hankittu suoma-

lainen vapaaehtoinen isoäiti.

Kasvattaja auttaa koulunkäynnissä ja ammatinvalinnassa ja tekee yhteistyötä koulun ja lastensuojelun työntekijöiden kanssa. Joukkueiden pelaajista kolmasosa on erityisluokilla. Heidän ongelmiensa kasautuminen tuottaa päänvaivaa perheille ja kouluille. Ylimääräinen tuki urheiluseurasta helpottaa kaikkia osapuolia.

Icehearts kasvattajat ovat Helsingin Suutarilassa ja Vantaan Hakunilassa mukana myös iltapäiväkerhotoiminnassa.

Vuonna 1995 perustetun Vantaan Icehearts-yhdistyksen toimintamalli on levinnyt Helsingin lisäksi Joensuuhun ja Jyväskylään. Joukkueiden perustamista kannattaa harkita lähiöiden sosiaalisten ongelmien rauhoittamiseksi, maahanmuuttajien kotouttamiseksi ja osattomien lasten tukemiseksi.

Järjestöt ja julkinen puoli yhteistyössä

Toisella kunniainnalla palkitulla Hyve-toiminnalla on luotu hyvinvoinnin alueellisia tukiverkostoja järjestöjen ja julkisen lohkon

Innovaatiopalkinnon vastaanottajat: Lea Ranne (vas.), Martti Tauriainen, Lea Porola, Helena Hietämäki ja Mari Kujala Ylistarosta, Ville Turkka, Chung, Ekli, Jani ja Dani Iceheartsista sekä Anne Mustakangas-Mäkelä, Juha Pantzar ja Jorma Haapsaari STKL:n Hyve-projektista.

yhteistyönä. Eri ammattiryhmät, järjestöosaajat ja kansalaiset tukevat yhteisvoimin ihmisten hyvinvointia ja tuottavat hyvinvointipalveluita.

Nimenomaan kansalaisten näkemykset on haluttu saada mukaan hyvinvointia ja palveluita koskeviin valintoihin ja kehittämiseen.

Uusia tukimuotoja on syntynyt muun muassa pitkäaikaistyöttömille ja perheille. Eri toimijoille on luotu yhteisiä toiminta-areenoita: Kansalaistalo Joensuuhun, Kumppanuustalo Jyväskylään ja Kumppanuuskeskus

Ouluun.

Hyve-toiminta alkoi Sosiaali- ja terveysturvan keskusliiton kehittämishankkeena vuonna 1994. Pohjois-Karjalassa, Pohjois-Pohjanmaalla ja Keski-Suomessa siitä on tullut osa pysyvää kehittämisrakennetta. Toimintaa on kehitetty myös Etelä-Suomessa ja kolmessa pohjalaismaakunnassa.

Erja Saarinen

Lisätietoja verkossa

www.icehearts.fi

Sosiaali- ja terveysturvan keskusliiton Hyve-toiminta: www.stkl.fi

Iceheartsin toimintaa on esitelty Sosiaaliturvassa 11/2005 **Kari Kauppisen** artikkelissa Maksuton harrastus ja tukea elämään.

Hyve-projektin viimeisimpiä vaiheita kuvataan tuoreessa **Riitta Särkelän** ja **Pirjo Tiippanan** toimittamassa kirjassa Hyve-projektista pysyvään kehittämiskumppanuuteen, Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto 2005.

Innovaatioita yhteisöjen ja perheiden tukemiseksi

Sosiaalialalle tarvitaan **Osmo Kuusen** mielestä innovaatioita, joilla tuetaan yhteisöjä ja perheitä. Ongelmalapsuudet pitää saada ehkäistyä. Toinen innovaatioita kaipaava asia ovat ikääntyneiden itsenäistä elämää edistävät palvelut.

Terveystuella ja etenkin erikoissairaanhoito hallitsevat ihmisten hyvinvointia koskevaa keskustelua. Tulevaisuudentutkija, dosentti Osmo Kuusi kaipaa sosiaalialalta keskusteluun linjauksia, joissa korostuu yhteisöihin kohdistuva, ongelmia ehkäisevä ja ihmisten voimaantumista tukeva työote.

Sosiaali- ja terveydenhuolto kulkevat paljolti yhtä matkaa, koska ne kamppailevat samoista rahoista. Paisuvien kustannusten terveydenhuolto jättää helposti sosiaalihuollon jalkoihinsa ja rajaa pitkälti sen toimintamahdollisuuksia, Huoltaja-säätiön kunnallisen sosiaalipolitiikan innovaatioita käsitelleessä seminaarissa 30. marraskuuta 2005 puhunut Kuusi totesi.

Käsistä karkaavat kustannukset erityisesti erikoissairaanhoitossa on yksi terveydenhuollon kohtalonkysymys. Koko ajan tulee markkinoille uusia, kalliita hoitoja ja lääkkeitä muun muassa syöpään. Jos kaikki tarvitsevat saavat niitä, edessä on kustannuskriisi. Kalliit hoidot voivat viedä varat muun muassa ikääntyneiden itsenäistä elämää edullisesti edistäviltä palveluilta ja esteettömän ympäristön kehittämislle.

Jos erikoissairaanhoiton anetaan kasvaa valtoimenaan,

Suomi alkaa 2020 lähtien yhä enemmän keskittyä vanhustensa hengissä pitämiseen. Yhä useampien elämä hiipuu hiljalleen dementiaan. Siihen on yhä parempia lääkkeitä, jotka hidastavat sen kulkua, mutta eivät paranna sitä.

”Jos tähän halutaan mennä, aika monesta muusta täytyy luopua. Yhä kalliimpien hoitojen oikeudenmukainen käyttöönotto on vaikea eettinen kysymys”, Kuusi painotti.

Yksi terveydenhuollon haaste on sen alueellinen järjestäminen. Kunta- ja palvelurakennemuutoksessa tilaaja-tuottajamallista odotetaan paljon. Kuusen mielestä kansainvälisten kokemusten pohjalta sitä ei voi pitää viisasten kivenä, joka ratkaisee kustannusongelmat.

Sosiaalihuollon tuella tietoyhteiskuntaan

Yksi keino rajoittaa menoja on saada kansalaiset ottamaan yhä enemmän vastuuta terveydestään. Internet on terveystiedon välittäjänä merkittävä. Sen avulla näyttöön perustuvaa terveystietoa on kaikkien saatavilla. Myös samaa tautia sairastavien vertaistuki toimii paljolti netissä.

Uuden tekniikan mahdollisuudet eivät kuitenkaan tule koko kansan käyttöön, jos sosiaalitoimi ei näe niitä keinoina

edistää esimerkiksi perheiden elämäntapoja ja ylipäänsä ihmisten omaa vastuuta elämästään.

”Syrjäytyneet ryhmät eivät ensimmäisinä ryntää käyttämään verkkotietoa. Jotta oma vastuu terveydestä toteutuisi ilman terveyserojen räjähdystä, heikossa asemassa olevia ih-

misiä on aktivoitava ja tuettava tietotekniikan käytössä”, Kuusi tähdensi.

”Ylipäänsä sosiaali- ja terveydenhuollossa pitää tukea ihmisten elämänhallintaa, aktivoida heitä ja lisätä heidän omaa vastuutaan.”

Erja Saarinen

Osmo Kuusen mielestä sosiaalialan ihmisten pitää osallistua terveydenhuoltoa koskevaan keskusteluun, jos sosiaalialan innovaatioille halutaan saada tilaa. Muuten esimerkiksi erikoissairaanhoitoon paisuminen voi viedä varat sosiaalialan kehittämislle.